

**Методичні рекомендації щодо викладання предмета
«Основи здоров'я» у 2018/2019 навчальному році**

Т.О.Коцур.,

методист НМЦ

природничо-математичних дисциплін ІППОЧО

Відповідно до листа МОН України від 13.01.2017, та наказів № 52 «Про оновлення навчальних програм» , наказу №201 від 10.02.2017; Про структуру 2018/2019 навчального року та навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів» на вивчення предмета «Основи здоров'я» у 2018/2019 навчальному році передбачено:

5-9 класи – 1 год. на тиждень

Інтегрований предмет «Основи здоров'я» передбачає розвиток здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття учнями навичок збереження, зміцнення, використання здоров'я та дбайливого ставлення до нього.

Мета інтегрованого предмета: формування в учнів свідомого ставлення до свого життя і здоров'я, оволодіння основами здорового способу життя, навичками безпечної для життя і здоров'я поведінки.

Завдання предмета:

- о формування в учнів мотивації дбайливого ставлення до життя і здоров'я;
- о формування у школярів стійких переконань щодо пріоритету здоров'я як основної умови реалізації фізичного, психічного, соціального та духовного потенціалу людини з урахуванням її індивідуальних особливостей;
- о виховання у підлітків бережливого, дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я як однієї з найвищих людських цінностей, потреби самопізнання та всебічного самовдосконалення;

- о ознайомлення учнів з основними принципами та закономірностями життєдіяльності людини в природному та соціальному середовищах, спрямованої на збереження життя і зміцнення здоров'я;
- о формування в учнів сталої мотиваційної установки на здоровий спосіб життя як провідної умови збереження і зміцнення здоров'я;
- о ознайомлення учнів з основними принципами, шляхами й методами збереження життя і зміцнення усіх складових здоров'я;
- о навчання учнів методам самозахисту в умовах загрози для життя;
- о навчання учнів методам самооцінки і контролю стану і рівня здоров'я протягом усіх років навчання;
- о розвиток навичок учнів, спрямованих на заохочення вести здоровий спосіб життя.

Навчальна програма побудована на основі інтегрованого поєднання елементів знань щодо збереження і захисту життя та зміцнення здоров'я людини.

Зміст тем розгорнуто відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти. До кожного розділу програми визначені обов'язкові результати навчання, спрямовані на досягнення учнями здоров'язбережувальної, соціальної, загальнокультурної та інших компетентностей.

Конкретним результатом навчання має бути розвиток здоров'язбережувальних компетенцій учнів, зокрема, збільшення обсягу знань щодо збереження життя та зміцнення здоров'я, поглиблення навичок та умінь (зокрема прийняття рішень, розв'язання проблем, творчого та критичного мислення, спілкування, самооцінки та почуття гідності, протистояння негативному психологічному впливові, подолання емоцій та стресу, а також розвиток співчуття і відчуття себе як громадянина), усвідомлення учнями необхідності відповідати за своє життя і здоров'я.

Зміст програми структуровано за чотирьма розділами:

- 1) Здоров'я людини.
- 2) Фізична складова здоров'я.
- 3) Психічна і духовна складові здоров'я.
- 4) Соціальна складова здоров'я.

Особливість методики проведення уроків інтегрованого предмету «Основи здоров'я» полягає в тому, що оволодіння сприятливими для здоров'я і розвитку особистості життєвими навичками потребує багаторазового вправляння, насамперед у процесі групової взаємодії.

Запорукою формування здорової особистості учня є взаєморозуміння, взаємоповага, толерантність, творче співробітництво всіх учасників освітнього процесу. Увага вчителя має бути зосереджена на проведенні занять з використанням методів навчання, що ґрунтуються на активній участі всіх учнів: роботі в групах, обговоренні, мозкових штурмах, розробці концептуальних карт, рольових іграх, дискусіях, творчих проектах, інтерв'ю, аналізі життєвих ситуацій, екскурсіях, моделюванні розв'язання проблеми тощо.

Особливу увагу необхідно надати позитивній мотивації учнів не лише на вибір здорового способу життя, а й активну, щоденну й поступальну їх дію за правилами й вимогами збереження життя й зміцнення здоров'я.

Успішна реалізація програми інтегрованого предмета «Основи здоров'я» можлива лише на засадах активної співпраці, партнерства всіх учасників навчально-освітнього процесу (учнів, педагогів, сім'ї та громади), що передбачає й уможливорює:

- 1) особистісно орієнтоване навчання;
- 2) збагачення змісту інтегрованого предмета емоційним, особистісно значимим матеріалом;
- 3) використання інтерактивних методів навчання;
- 4) стимулювання позитивних інтелектуальних почуттів учнів, послідовну диференціацію та індивідуалізацію вивчення цього предмета;

- 5) роботу учнів із різними джерелами інформації, різними видами і типами ресурсних матеріалів;
- 6) відпрацювання практичних дій при вивченні кожної теми;
- 7) створення умов для активного діалогу між учасниками-партнерами навчально-освітнього процесу (учнів, учителів, членів сім'ї, громади) та вільного вибору учнями навчальних завдань і способів поведінки;
- 8) залучення учнів до самооцінювання різних видів своєї діяльності, у тому числі й розвитку життєвих навичок;
- 9) багатоваріантність форм різних видів діяльності учнів;
- 10) залучення до активної співпраці сім'ї та громади.

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень учнів з основ здоров'я є знання, вміння та навички, емоційно-ціннісне ставлення до навколишньої дійсності, правила поведінки учнів в життєвих ситуаціях.

Позитивно оцінюється кожний крок учня, спрямований на:

- підвищення рівня знань про здоров'я і безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, уміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;
- набуття навичок, що сприяють розвитку та взаємозв'язку усіх складових здоров'я (фізичній, соціальній, психічній та духовній);
- позитивне ставлення до здорового способу життя.

У 9 класі завершується вивчення навчального предмета «Основи здоров'я» і тому важливо узагальнити і систематизувати знання учнів щодо здорового способу життя, акцентуючи увагу на формуванні свідомого ставлення до власного здоров'я та його збереження. Особливу увагу необхідно приділити позитивній мотивації учнів не лише на вибір здорового способу життя, а й активну, щоденну і поступальну дію, спрямовану на збереження життя й зміцнення здоров'я.

Зміст, структура, методичний апарат підручників підпорядковані загальній меті - формуванню і розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Навчально-методичне забезпечення, рекомендоване Міністерством до використання в закладах освіти, зазначено у Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, розміщених на офіційних веб-сайтах Міністерства освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти.

Доводимо до Вашого відома, що у 2018/2019 н.р. буде проводитись Всеукраїнський конкурс «Вчитель року-2019» у номінації «Основи здоров'я» (наказ МОН № 603 від 07 червня 2018р.).

Враховуючи вищевказане, пропонуємо розглянути подані матеріали на засіданнях районних/міських методичних об'єднань учителів «Основи здоров'я», та прийняти відповідні рекомендації стосовно підвищення ефективності викладання предмету у 2018/2019 навчальному році.

Підручники з основ здоров'я:

- підручник «Основи здоров'я. 5 клас» – автори: Т. Є. Бойченко, С. В. Василенко, І. П. Василяшко, Н. С. Коваль, О. К. Гурська, видавництво «Генеза»;
- підручник «Основи здоров'я. 5 клас» – автори: І. Д. Бех, Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, С. В. Страшко, видавництво «Алатон».
- підручник «Основи здоров'я. 6 клас» – автори: Т. Є. Бойченко, С. В. Василенко, І. П. Василяшко, Н. С. Коваль, О. К. Гурська, видавництво «Генеза»;
- підручник «Основи здоров'я. 6 клас» – автори: І. Д. Бех, Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, С. В. Страшко, видавництво «Алатон»;
- «Основи здоров'я» - підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів» (авт. Бех І. Д., Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Страшко С. В.);
- «Основи здоров'я» - підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів» (авт. Тагліна О. В.);

- «Основи здоров'я» - підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів» (авт. Бойченко Т. Є., Василяшко І. П., Гурська О. К., Коваль Н. С.);
- «Основи здоров'я» - підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів» (авт. Поліщук Н. М.);
- «Основи здоров'я» - підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів» (авт. Василенко С. В., Гущина Н. І., Коломоєць Г. А.);
- Із результатами конкурсного відбору **підручників для учнів 8-х класів** загальноосвітніх навчальних закладів можна ознайомитися на сайті МОН за посиланням:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/konkurs-pidruchnikiv-2016//>.